گزارشی از نشست نقد و بررسی کتاب «عقیله»

گفت‌وگو با حضرت زینب به بیانی ادبی و هنرمندانه

نشست نقد و بررسی کتاب «عقیله» در رواق کتاب حرم مطهر رضوی برگزار شد. در این نشست که با حضور الهام امین (نویسنده اثر) و عطیه هراتی مطلق (مجری و کارشناس) برگزار شد، در خصوص چگونگی شکل‌گیری ایده اولیه نگارش کتاب، زبان روایت، برجستگی‌ها و ضعف‌های اثر و پشتوانه‌های تاریخی کتاب بحث و گفت‌وگو شد.

الهام امین درباره ایده اولیه نگارش این کتاب توضیحاتی داد. این‌که قبل از هر چیز علاقه و کنجکاوی شخصی او درباره شخصیت حضرت زینب(س) باعث شد سراغ تحقیق و مطالعه در این باره برود و از آنجاکه در منابع متقدم و متأخر بسیاری که جست‌وجو و مطالعه کرده، درباره این شخصیت بزرگ تاریخ اسلام، اطلاعات کم و پراکنده‌ای وجود دارد، برآن شد تا این اطلاعات

محدود را تجمیع کرده و به خصوص درباره بخش‌های کمتر شناخته شده زندگی ایشان، مثلا دوران کودکی یا دوران حیات سال‌های پایانی عمرشان به تحقیق و مطالعه سپس نگارش بپردازد.

حضرت زینب کبری(س) بانویی است که در دوران حیات خود، هفت معصوم را درک کرده‌است و با آنها تجربه زیستن دارد. این ویژگی منحصر به فرد و تجربه درک و تعامل با هفت شخصیت معصوم، تاریخی خاص و جالب توجه به وجود می‌آورد که خواندنی و قابل تأمل است. الهام امین از پشتیبانی دکتر رجبی دوانی، مورخ و استاد تاریخ سخن گفت. این که در طول تحقیقات دوساله پیرامون این موضوع و سپس در دوره نگارش و تألیف اثر، دکتر رجبی دوانی در کنار ایشان حضور داشته و کار حفاظت تاریخی و پایبندی و تطبیق اثر با یافته‌های تاریخی را با دقت انجام داده‌است. عطیه هراتی مطلق، کارشناس برنامه ضمن خوانش بخش‌هایی از کتاب درخصوص انتخاب زبان راوی توضیحاتی داد. وی گفت: نویسنده در این کتاب نه به صورت دانای کل که با بیانی ادبی و هنرمندانه با حضرت زینب گفت‌وگو می‌کند و تمام این کتاب ۳۰۰ صفحه‌ای واگویه‌هایی است که نویسنده با این بانو دارد و انتخاب این شیوه

تاثیر زیادی در ایجاد حس صمیمیت بین خواننده و قهرمان کتاب می‌گذارد.

امین در خصوص انتخاب این سبک توضیح داد که چون در طول تحقیق و بررسی منابع، من با بانو گفت‌وگو و نجوا می‌کردم، به نظرم رسید از همین شیوه برای انتقال محتوا استفاده کنم تا خواننده همراهی و هم حسی بیشتری با کتاب داشته‌باشد. کارشناس برنامه ضمن تجلیل از قلم هنرمندانه خانم امین و خوانش بخشی از خطبه حضرت زینب(س) در کاخ یزید، درباره افتخار کسب شده این کتاب سخن گفت. این‌که کتاب عقیله سال ۱۴۰۱ به عنوان بهترین کتاب سال خراسان رضوی در حوزه ادبیات داستانی انتخاب شده که این جایزه نشان دهنده قوت قلم داستانی این کتاب است. عقیله، زندگی‌نامه حضرت زینب کبری با مقدمه دکتر رجبی دوانی، از انتشارات آستان قدس رضوی در سال ۱۴۰۰ است که اکنون به چاپ چهارم رسیده‌است.

نگاهی به جلسه نقد و بررسی کتاب «وقت محدود» در خانه کتاب و ادبیات ایران

کتابی که برخلاف آثار امنیتی، هیجان‌زده نیست

جلسه نقد و بررسی کتاب «وقت محدود»، بر اساس زندگی شهید سید کاظم کاظمی معروف به «سید نذیر» از فرماندهان واحد اطلاعات سپاه نوشته محمدحسن روزی‌طلب از انتشارات انجمن پیشکسوتان سپاس در خانه کتاب و ادبیات ایران برگزار شد.

حسن روزی‌طلب، نویسنده کتاب: هشت سال پیش در بهار ۹۳ پیشنهاد نگارش این کتاب به من داده شد و برای منابع مورد نیاز برای مصاحبه‌های این کتاب نیز یک فهرست ۱۵ الی ۲۰ نفری به من داده شد. این کتاب به‌طور خاص به بخش چپ اطلاعات سپاه می‌پردازد و کسانی که برای این کتاب مصاحبه می‌کردند، اشخاصی بودند که برای اولین و آخرین بار بود که جلوی یک ضبط صوت روشن می‌نشستند. آنها می‌دانستند قرار است صحبت‌هایشان برخلاف همیشه که در یک محفل امنیتی انجام می‌شود، در یک فضای گسترده انتشار عام پیدا کند. شهادت می‌دهم از نسخه نهایی که برای چاپ تحویل دادم با آنچه چاپ شده نیز کلمه‌ای جابه‌جا نشده‌است و کلمه‌ای نیز به آن افزوده نشد و برای این کار سفارشی نشده که چگونه کار کنم.

جواد کلاته عربی، منتقد آثار حوزه فرهنگ مقاومت: براساس تجربه در حوزه آثار ادبیات پایداری به یک تقسیم‌بندی رسیده‌ام مبنی بر این‌که آثار این بخش براساس اهمیت و جذابیت طبقه‌بندی می‌شوند. احساس می‌کنم کارهای مختلف این حوزه به یکی از این دو نقطه نزدیک‌تر هستند یا این‌که گاهی در میانه قرار دارند. در مورد کتاب «وقت محدود» احساس می‌کنم به‌شدت به بخش اهمیت نزدیک است. در کتاب تکرار و تعدد روایت‌ها در مورد یک موضوع دیده می‌شود. این تعدد مخاطب را اذیت می‌کند. احساس می‌کنم نویسنده در این کتاب امانتدار بوده اما می‌شد درباره نحوه استفاده از نقل‌قول‌ها تجدیدنظر کرد. نقل‌قول‌ها می‌توانست هدفمندتر باشد. در وقت محدود این نقل‌قول‌ها هدفمند نبوده و هر نقل‌قول «کشولی» از اطلاعات مختلف است.

محسن باقری‌اصل، منتقد ادبی: نویسنده و راویان در کتاب دوآتشه نیستند. کتاب یکطرفه نزد قاضی نمی‌رود که در اینجا قاضی همان مخاطب اثر است. نویسنده کتاب هوش و ذکاوت دارد و تلاش کرده به شکل هوشمندانه و عالمانه خرده‌روایت‌هایی

راکنار هم قرار دهد تا با چینش آنها شخصیت اصلی کتاب [شهید کاظمی] شناخته شود. در کتاب «وقت محدود» با پژوهشی ماجرامحور مواجه هستیم. نویسنده حد خودش را می‌شناسد و یک کتاب تیپیکال و کلیشه‌ای نیست. حب‌وبغض هم نویسنده ندارد. او درباره گروه‌های مختلف توده‌وپیکار با صفت‌های بدی آنها را خطاب نکرده است. برای همین مخاطب با کتاب احساس همدلی بیشتری پیدا می‌کند؛ نثر این کتاب برخلاف آثاری که جنبه اطلاعاتی - امنیتی دارند یک نثر هیجان‌زده، شتاب‌زده یا ندید و بدید نیست.

دکتر جواد کامور بخشایش، منتقد: وقتی که اولین گام‌ها برای کتاب «وقت محدود» توسط آقای روزی‌طلب برداشته شد احساس خوشحالی کردم چراکه می‌بینم کسانی هستند که از خارج می‌آیند و با هدف الگوسازی تشکیل نظام‌ها کارهای ما را مطالعه می‌کنند اما ما هنوز کاری نکرده‌ایم! به نظرم در این کتاب سبک تازه‌ای از تاریخ شفاهی شکل گرفته و روزی‌طلب یک ساختارشکنی کرده است؛ پشت‌پرده شکل‌گیری کتاب سرشار از مطالبی است که جذابیت دارد.

نظرگاه

سرعت‌گیر اصالت

کلاسیک چیست و چرا؟

فاطمه‌زهرا بختیاری
قفسه کتاب

جهان امروز جهان سرعت است. مخاطب اسکرولی چنین جهانی یاد گرفته بی‌وقفه پست‌ها و استوری‌های اینستاگرامی را بدون ذره‌ای عمق و توجه، صرفا تماشا کند و رد شود. بماند که اکثر محتواها ارزش همان تماشای بی‌توجه را هم ندارند. چنین مخاطبی حتی قسم خورده متن‌های بالاتر از یک بند را کلا نخواند و بی‌خود به چشمش آزار نرساند. همه این بدبختی‌ها زیر سر جهان الکترونیکی مدرن است که زندگی‌ها را در چارچوب چاردیواری گوشی‌های همراه محدود کرده و رسما دارد نسل بشر را بیچاره می‌کند.

اصلا کلاسیک چیست و چرا؟ اکثر کتابخوان‌ها فکر می‌کنند هرچه قدیمی بوده و سال‌های طولانی از نوشتنش گذشته باشد و به نوعی نوستالژی کتاب‌ها محسوب شود، می‌شود کلاسیک. درحالی‌که استفاده از این لفظ ما را متصل می‌کند به جنبش ادبی فرانسوی کلاسیسم که در قرن هفدهم شکل گرفت. آرمان این جنبش مثل خیلی جنبش‌های دیگر بازگشت بود؛ بازگشت به هنر اصیل یونان باستان. امروز آثار کلاسیک همان‌ها هستند که با پایان خوش و لذتبخش تمام می‌شوند، با استدلال و منطق جلو می‌روند و دانای کل روایت‌شان می‌کند. مطالعه کلاسیک‌ها آن‌قدر مهم است که کالوینو، نویسنده ایتالیایی یک کتاب کامل نوشته به نام «چرا باید کلاسیک‌ها را خواند».

البته واژه کلاسیک در معنای دیگر، به کل مفاخر ادبی و ماندگار یک کشور هم اطلاق می‌شود و عیبی ندارد نوستالژی ادبی معنایش کنیم. و البته که هر چیزی آغازی دارد. گفتیم که پایه خیلی جنبش‌ها، بازگشت به آغاز و اصل است. کلاسیک یعنی خود اصالت. یعنی ریشه درخت ادبیات که کل تولیدات امروز، شاخ‌وبرگ همین کلاسیک‌هاست. اگر بومی‌سازی و ایرانیزه به جریان نگاه کنیم، نمی‌شود کسی اسم تاریخ بیهقی را نشنیده باشد. امکان ندارد یک ایرانی نداند گلستان سعدی چیست، رستم کیست و حافظ چند دیوان دارد. این آثار یقینا در تعریف کلاسیک جا نمی‌گیرند، وجه تشابه‌شان اصالت است و مادری فرهنگ. به هنرآموز شعرنو می‌گویند. تا شعرسنتی ندانی، شاگردی نیما نمی‌توانی و گنجینه لغات یک هنرجوی نویسندگی را بیهقی و حسنک وزیر باید پر کنند. بازگشت به اصل. کلاسیک‌ها ماندگارند و این تفاوت اصلی ماجراست. فایده دیگرشان این است که می‌شود سفر به گذشته رفت و با پیشینیان و روابط‌شان جزئی و توصیفی آشنا شد. کاری که هیچ تکنولوژی مدرنی نمی‌تواند انجام دهد. کلاسیک‌ها سرچشمه سلسله چاه‌های ادبیات و حتی سینما هستند؛ قوی، صبور، کهن و ماندگار.

جیمز جویس، داستایوسکی، تولستوی، مارسل پروست، اسکات فیتزجرالد، گارسیا مارکز و ... کلاسیک نویسان هستند و چند نمونه از آنها که زیاد شنیدیم و واجب است بخوانیم: بینوایان، آناکارنینا، جنایت و مکافات، صدسال تنهایی، کشتن مرغ مینا، مرشد و مارگاریتا، ۱۹۸۴، خوشه‌های خشم، ارباب حلقه‌ها، غرور و تعصب و بسیاری آثار آشنا و ناآشنای دیگر.